ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo
Winaray nga Edisyon
Tuig LVI Ihap 4
Pebrero 21, 2025
www.philippinerevolution.nu

EDITORYAL

Atuhan an mapan-atake nga halimaw nga imperyalista nga US

Usa kabulan pala tikang han liningkod hi Donald Trump komo presidente han United States of America kundi wala-tuo na an iya ginsungay ngan gin-atake, sugad han usa nga halimaw nga natutuyaw ha pag-angkon han ngatanan para ha iya kahadian. Ha iya mga deklarasyon ngan pitad, ginhukas ni Trump an maskara han US komo "tagapagpasamwak han demokrasya," ngan ginbubuksas an tinuod nga nawong ngan kolor han US komo waray kabusugan nga imperyalista nga poder nga ludlod ha krisis ngan desperado nga talwason an nagpapapas nga imperyo.

Ha sakob han US, komo espiho han natikahilarum nga krisis ha pulitika ngan pagkusog han pasista, rasista ngan ultra-konserbatibo nga huyob, hiluagan nga gintatamas-tamasan han gubyerno nga Trump an demokratiko nga katungod han katawhan Amerikano. Ha sugo ni Trump, pira kayukot nga empleyado han gubyerno an waray igpahibaro nga gintanggal ha trabaho, ha tahub han "pagtitipid." Ginpagios niya an mga armado nga ahensya han estado para madarahug nga prisuhon o palayason an milyun-milyon nga mga "iligal" nga migrante ha US.

Ha haros ngatanan nga parte han kalibutan, naatubang an katawhan ngan mga nasud ha mga pan-gigipit ha ekonomiya ngan mga tarhug han agresyon han imperyalismo nga US. Gin-gagamit ni Trump an pag-imponer han taripa ha negosyuhay, pagbawi o pag-ulang han mga ayuda militar ngan pan-ekonomiya, kontra ha mga nasud nga karuyag niya magipit, pasundon o paalagaron ha iya mga dikta.

Nag-imponer hi Trump han kadugangan nga mga taripa kontra ha mga produkto han Canada, Mexico ngan China ha pag-atentar nga mapugos ini nga ihatag an iya karuyag. Kadungan hini, gindeklara ni Trump an iya karuyagon nga ipailarum an Canada komo ika-51 nga estado han US. Gin-anunsyo liwat niya an plano nga kuhaon an kontrol ha Panama Canal tikang ha Panama tungod kay kunuhay ginpapaburan hini an China. Nag-aaringasa liwat hi Trump ha iya plano nga "paliton" o sakupon an Greenland.

Gindeklara liwat ni Trump an iya plano nga "kuhaon an kontrol" ngan "tag-iyahon" an Gaza Strip, ngan paiwason an ngatanan nga Palestino tikang ha ira tuna ngan urukyan. Butaray nga pagtalapas ini ha kalibrihan ngan katungod han mga Palestino ha kalugaringon nga pagdesisyon. Ginsusulsulan ni Trump an Zionista nga estado han Israel nga utro nga igpadayon an panmomba ha Gaza, sukwahi ha kasarabutan han ukoy-bubto.

Diri pala maiha, ginmando ni Trump an 90-kaadlaw nga suspen-

syon han $64-kabilyon nga mga programa nga ginpopondohan han USAID o US Agency for International Development. Gin-gagamit ni Trump an sugad nga suspensyon agud mas mapugos an mga atrasado nga nasud nga grabe nga nakasarig ha mga USAID nga programa. Kalakip ha gin-gigipit ni Trump amo an mga pankalibsugan nga programa ha South Africa, nga karuyag niya paatrason ha pagkundena ha Israel ha henosidyo nga gerra kontra ha mga Palestino, ngan agud pugngan ini nga magpatuman han reporma ha tuna nga magbubungkag ha kaayusan ha tuna han daan nga rasista nga rehimen.

Ha pagduso ni Trump, gintikangan han US ngan Russia an negosasyon para kunuhay tapuson an gerra ha Ukraine. Natikaklaro na yana nga usa nga "proxy war" ini nga gerra. Ginbabasol yana ni Trump an Ukraine nga "nagpatikang han gerra", bisan kun ha kamatuoran, maiha nga gin-gamit han US an Ukraine agud makigsumpaki ha Russia. Ha pag-upay han relasyon ni Trump ha Russia ha karukayaknon han Ukraine, ginlalanat niya an bentaha han pagkontrol ha mga mineral nga karikuhan ha rehiyon, sugad liwat, an maghimo hin bara ha relasyon giutan han Russia ngan China, para ha estratehiko nga katuyuanan han US nga ihimulag an China.

Ha ilarum ni Trump, padayon an mga panmilitar nga pwersa han US ha pagpadig-on han dako nga presensya hini ha Asia, partikular na ha palibot han China, ngan ha paggamit ha armado nga pwersa han Pilipinas ngan niyutiyo nga gubyerno nga Marcos, agud dirudiretso nga sulsulan an sumpakiay ha China. Ha kabaraka nga puntiryahon ni Trump an gubyerno han Pilipinas hin pareho nga pan-gigipit ha iba nga nasud, nagdidinagmit yana an rehimen Marcos nga maghinambog ha iya bag-o nga amo para pamatud-an an iya katangkuran ha imperyalismo nga US. Mas ginpahugot pa ni Marcos an kahigot han pan-gawas nga palisiya ngan kaupayan han Pilipinas ha interes ngan heyopulitikal nga adyenda han iya imperyalista nga amo nga US nga palibutan ngan pugngan an dugang nga pagkusog han imperyalista nga China. Hadin naglabay nga mga semana, ginpakusog han gubyerno nga Marcos an pagpaypay han kontra-China nga kalayo, pinaagi han pagdakop ha kunuhay mga "espiya" han China ha Pilipinas (bisan kun libre nga nag-ooperasyon ha Pilipinas an mga ahente han CIA, sugad han binagsak nga pan-espiya nga edro hini ha Maguindanao). Waray hunong liwat an mga pagawas nga "pagtabrog" ha "halimaw" nga barko han Coast Guard han China ha West Philippine Sea (bisan kun mamingaw ini han umagi an higante nga USS Carl Vinson mismo ha teritoryal nga kadagatan han Pilipinas, diin sinakob ini giutan han Leyte ngan Mindanao, antes mag-istasyon ha Palawan).

Ginpapakita han mga pitad han gubyerno nga Trump an desperasyon han imperyalismo nga US nga ig-insister an kalugaringon komo nangununguna nga poder ha bug-os nga kalibutan, ha luyo han estratehiko nga pagluya hini. Gintataglawas niya an interes han mga monopolyo kapitalista nga Amerikano nga naghihingyap nga pahiluagon an lupgop han impluwensya ngan kontrol han US ha mga surok han natural nga karikuhan, mga ruta ha negosyuhay ngan natad han pamumuhunan ha magkalain-lain nga parte han kalibutan. An mga brutal, madarahug ngan mapanhibang nga pitad ni Trump, nagduduso han hiluag nga pag-ato ha iya paghahadi. Yana pala, madagmit nga nagkukusog an kangalas han mga trabahador ngan katawhan Amerikano. Bisan mga korte ngan ahensya han gubyerno natipa ha tiraniya ni Trump. An natikadamo nga mga rali ha magkalain-lain nga parte han US pangilal-an han nabubug-os nga dako nga rabunos han protesta nga piho nga maperdi ha rehimen Trump ha dayuday.

Kinahanglan dagmit liwat nga gumios an katawhan Pilipino agud atuhan an pagin masinugtanon nga niyutiyo han rehimen Marcos, tipahan an panginlabot han US, ngan atuhan an pagdanas ha Pilipinas ha mga sumpakiay nga ginhihimo han US para ha kalugaringon hini nga interes, labina kontra ha karibal hini nga China. Palarabon an diwa han patriyotismo han katawhan Pilipino nga ipasulong an gerra han katawhan agud ipakigbisog an tinuod nga katalwasan han nasud, ngan tapuson an kontrol ngan dominasyon han imperyalismo nga US nga amo an pinakadako nga gamot han pagkukuri ngan pag-antos han katawhan Pilipino. AB

ANG Bayan

Tuig LVI Ihap 4 | Pebrero 21, 2025

Igin-gagawas an Ang Bayan ha lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Winaray ngan Ingles.

Nakarawat an Ang Bayan han mga kontribusyon ha porma han mga artikulo ngan balita. Gin-aaghat liwat an mga mambarasa nga magpaabot hin mga suson ngan rekomendasyon ha ikauuswag han aton mantalaan.

Gin-uunod

Editoryal: Atuhan an mapan-atake nga halimaw nga imperyalista nga US 1
USAID, instrumento han imperyalismo nga US 3
Mga aksyon gerilya ha Rizal, Mindoro ngan Negros 3
Orkidyas para kan Ka Maria Malaya 4
An ayat han pultaym nga kinabuhi ha rebolusyon 5
Pagtalapas ha mga katungod han bata 6
87th IB, berdugo han Samar 7
Waray hunong nga kamadarahug han 62nd IB 8
Kawaray-pulos, kahakog, nagpapagrabe han *shear line* 8
Ha dagmit nga pulong 9
Mga protesta 10
"Assumption of Jurisdiction" han DOLE 10

An Ang Bayan igin-gagawas duha kabeses kada bulan han Komite Sentral han Partido Komunista ng Pilipinas

ang.bayan@cpp.ph

USAID, instrumento ha imperyalismo nga US

Ginsususpinde hadin Pebrero han presidente han US nga hi Donald Trump an operasyon han US Agency for International Development (USAID), National Endowment for Democracy (NED) ngan iba pa nga kapareho nga ahensya. Ini nga mga ahensya direkta nga katin han Department of State han US, an departamento nga nanginginano ha pan-gawas nga palisiya han imperyalista nga estado. Aragian ini han pondo para ha mga maka-US nga mga korporasyon, institusyon ngan grupo ha sakob ngan gawas han nasud.

Kadungan han suspensyon han pondo an hiluagan nga taranggalay ngan reorganisasyon han sibil nga burukrasya nga espiho han natikagrabe nga krisis ha pulitika ha US. Ginduduso ini han rehimen ni Trump ha tuyo nga kontrolon han iya grupo an bug-os nga burukrasya ngan ireorganisa an badyet para magserbe ha kalugaringon hini nga oligarko nga interes ngan ultra-konserbatibo nga adyenda.

Hadton 2024, naggastos an US hin sumobra-kumulang $30 kabilyon para ha USAID, hirayo nga mas guti (3%) itanding ha $886 kabilyon nga kabug-usan nga gin-gagastos han US para ha depensa ngan militar. Ini nga instrumento gintatawag nga "soft power" han US. An "soft power" estratehiya para impluwensyahan an mga desisyon han mga estado ngan higwaos han katawhan, grupo ngan organisasyon pinaagi han mapan-uwat nga mga proyekto. Usa ini nga porma han diri direkta nga panginlabot, imbes nga gumamit hin panmirit o pandarahug. Gin-gagamit ini kabakyang an "hard power" o direkta ngan madarahug nga interbensyon, sugad han mga operasyon nga ginlalansar han Central Intelligence Agency. Ngaduha gin-gagamit han US an "soft" ngan "hard power" para pakusgon an imperyalista nga poder ngan pagpabilin hini han hegemoniya ha bug-os nga kalibutan.

Ha nakalabay nga mga dekada, nagin importante nga hinganiban an USAID ha pagpasulong han mga neoliberal nga palisiya ha ekonomiya, pagpakusog han kultural nga impluwensya han US, pagsingabot ha natural nga karikuhan han mga bagakolonya, pagduso han mga proyekto nga imprastruktura nga ginpupulsan han mga korporasyon nga US ngan pagpasulong han seguridad ngan panmilitar nga interes han US. Ha mga nasud nga karuyag kontrolon han US, labina ha Latin America, gin-gamit liwat an mga proyekto hini ha paniktik ngan direkta nga panginlabot ha internal nga mga karukayaknon han mga bansa.

Ha Pilipinas, nagagamit an USAID ngan pampahamot hini nga mga proyekto agud tahuban an mas dako nga ayuda militar han US ha nasud. Sigon ha mga sumat, apektado an ₱4-kabilyon nga balor han mga proyekto han USAID ha nasud yana nga tuig. Karuha ini nga pondo han $500 kamilyon o ₱27.5 kabilyon nga ayuda militar nga nakatalaan nga itambak han US ha pareho nga panahon.

Sugad ha iba nga nasud, ini nga mga programa ha Pilipinas napostura nga nag-uundong ha "katalwasan," "demokrasya," "tawhanon nga katungod," "katungod ha tawoa," ngan panginabuhi. Pira ha mga pinakamaiha nga programa han USAID gin-gamit ha pagpuypoy ha pag-ato ngan kapitulasyon (pagpasurender) han pakig-away han Bangsamoro Mindanao. Sugad liwat, prinsipal nga nagpulos hini nga mga proyekto an mga pribado nga Amerikano nga kompaniya ngan institusyon nga "kabakyang" han ahensya ha implementasyon.

Ha aktwal, prinsipal nga ginpopondohan han US an terorismo han niyutiyo hini nga estado ha Pilipinas pinaagi han ayuda, treyning, ngan indoktrinasyon han reaksyunaryo nga hukbo ha kontra-insurhensiya. An ginpopondohan hini amo an pagpuypoy ha progresibo ngan patriyotiko nga mga grupo ngan indibidwal nga naato ha imperyalista nga dominasyon han US ngan han niyutiyo hini nga estado. AB

Mga aksyon gerilya, ginlansar han BHB ha Rizal, Mindoro ngan Negros

NAGLANSAR HIN MGA taktikal nga opensiba an mga yunit han Bagong Hukbong Bayan (BHB) ha naglabay nga mga semana kontra ha mga pwersa han militar ngan mapanhibang nga konstruksyon ha Rizal, Mindoro ngan Negros.

Ha Rizal, gin-atake han BHB-Rizal (Narciso Antazo Aramil Command) an tropa han 80th IB hadton Pebrero 17 ha Sityo Tayabasan, Barangay San Jose, Antipolo City, dapit alas-3 han kulop. Usa nga sundalo an napatay.

Maiha na nga nakadto ha lugar an mga tropa han AFP nga nagseserbe nga protektor han mapanhibang nga Wawa-Violago Dam ngan pagkwari nga nagpalayas ha mga parag-uma ngan nagdudurot hin grabe nga destroso ha kalibungan han Rizal.

Ha Negros Oriental, ginhimo han mga Pula nga mangaraway an pagsirot ha mapandambong ngan mapanhibang nga operasyon han kompaniya nga gintatag-iya han dako nga komprador nga pamilya Limkaichong hadton Pebrero 8 ha Barangay Aya, La Libertad. Ginparalisa han yunit an usa nga *dump truck*, usa nga pison, ngan duha nga *backhoe* nga gin-gagamit ha paghimo han kalsada para ha mina ngan plantasyon. Gintatantiya nga ₱20 kamilyon an kabug-usan nga danyos han operasyon.

Samtang, pakyas an inatake nga yunit han 4th IB nga lipulon an gin-atake hini nga yunit han BHB ha Sityo Balugo, Barangay Budburan, Mansalay, Oriental Mindoro hadton Pebrero 15. Mabayanihon nga inato an mga Pula nga mangaraway sanglit nahimo nga hibangan an mga berdugo. Duha an patay, kaupod an kumander han platun, ngan siyam an samaran ha ranggo han inatake nga kaaway.

Antes hini, diri mamenos ha upat nga sundalo han 203rd IBde an kaswalti ha duha nga aktibo nga depensa han mga yunit han BHB-Mindoro (Lucio de Guzman Command) ha mga pangatake nga ginhimo han militar ha San Jose, Occidental Mindoro ngan Mansalay, Oriental Mindoro hadton Pebrero 11.

Orkidyas para kan Ka Maria Malaya, hinigugma nga bayani ngan mangaraway han tinalumpigos nga masa

Pinakahitaas nga pagsaludar ngan pagpasidungog an iginhatag han pamunuan ngan bug-os nga kaapihan han Partido Komunista ng Pilipinas, ngatanan nga Pula nga mangaraway ngan kumander han Bagong Hukbong Bayan, ngan ngatanan nga mga rebolusyunaryo nga pwersa han katawhan Pilipino, kan Ka Maria Malaya (Myrna Sularte), usa ha mga namumuno nga kadre han Partido ngan hinigugma nga mangaraway han tinalumpigos nga masa nga mga trabahador, parag-uma, ngan katawhan Lumad han Mindanao.

Hi Ka Maria, 71, namatay ha pinakaurhi niya nga pakig-away hadton Pebrero 12 ha Barangay Pianing, Butuan City, ha usa nga mapintas nga agway giutan han Bagong Hukbong Bayan ngan madarahug nga mga pasista nga pwersa han 901st IBde.

Kagawad hiya han Komite Sentral ngan Kawanihan sa Pulitika. Kaapi liwat hiya han Komisyon ng Mindanao ngan tinindog nga sekretaryo han Panrehiyon nga Komite han Partido ha Northeast Mindanao ha naglabay nga masobra duha kadekada. Nagserbe liwat hiya nga tagapagyakan han National Democratic Front ha Northeast Mindanao.

Dinako ha Bayugan City, Agusan del Sur, nagtikang hi Ka Maria ha usa nga pamilya han namumutngaan nga parag-uma. Nagtangpos hiya han kurso nga agroteknolohiya ha usa ha mga unibersidad ha Butuan. Ginbayaan niya an iya relatibo nga komportable nga kinabuhi para waray pagkamakaiya nga pagserbihan an masa nga tinalumpigos ngan tiniyupi. Inapi hiya ha Partido hadton 1977, ha pungkay han kasisidman han pasista nga paghahadi ha ilarum han dikdatura nga Marcos hadto.

Ha naglabay nga lima kadekada, nagpatuman hiya hin magkalain-lain nga responsabilidad, kalakip an pamumuno ha rebolusyunaryo nga buruhaton ha mga syudad ngan kabaryuhan, ngaduha ha weste ngan norte-este han Mindanao.

Kan-o man waray magpapas an panindugan niya para ha rebolusyunaryo nga kawsa. Waray hunong hiya nga nagpatuman han iya mga responsabilidad komo kadre han Partido ngan pinuno han Bagong Hukbong Bayan, bisan han madiskubre nga may kanser hiya, nga duha kadekada niya nga ginatubang pinaagi han disiplina ha pagkaon ngan pagtambal.

Maduruto nga estudyante han Marxismo-Leninismo-Maoismo hi Ka Maria. Mahimuon niya nga igin-aplikar an batakan nga mga prinsipyo, palisiya, ngan programa han Partido ha mga obhetibo nga kamutangan han katawhan ha Northeast Mindanao. Kadungan hini, gin-adman niya an mga rebolusyunaryo nga eksperyensya han Vietnam, China, ngan iba pa nga nasud, hasta na liwat han iba nga rehiyon ha nasud.

Ha sakob han damo nga tuig, mahugot niya nga nagin kabakyang an iya asawa, an hadto anay tagapagyakan han BHB nga hi Ka Oris, ha pamumuno han Partido ngan han BHB ha pagkabot han rebolusyunaryo nga mga kadaugan ha pagpasulong han panmaihaan nga gerra han katawhan. Usa hiya ha pinakamagdig-on nga harigi han Ikaduha nga Dakila nga Kagiusan nga Pagtutul-id hadton 1992, nga iya iginundong ngan iginpatuman hin waray pagruhaduha.

Hi Ka Maria nagin usa ha pinakamaupay nga kadre militar. Ginseguro niya nga pirme kumprehensibo nga nauswag an gerra han katawhan ha Northeast Mindanao. Ha ilarum han madig-on nga pamumuno ni Ka Maria, ginpasulong han BHB ngan katawhan an waray hunong nga pag-ato ha mga mapanhibang ngan magtiyupion nga mga kompaniya ha mina, mga plantasyon, ngan mga ekoturismo nga proyekto nga nagtatabrog ha masa nga anakbalhas tikang ha ira mga komunidad, ngan naghihibang ha kalibungan.

Iginpasantop niya ha BHB an diri nababantad nga determinasyon nga atuhan an ngatanan nga porma han pananalumpigos ngan kab-uton an hustisya ha ngatanan nga krimen han mga pasista kontra ha katawhan.

Ginparayhak niya ngan ginbuligan nga organisahon an pag-ato han masa nga lumad nga Manobo ha pagdepensa ha ira ansestral nga katunaan, ngan pag-ulang ha nagtitikagrabe nga agresyon han mga "proyekto pankauswagan." Tungod hini, nangangalas gud ha iya an dagko nga burgesya kumprador ngan mga multinasyunal nga korporasyon, nga naghatag han pondo agud armasan ngan pahiaraon an mga armado nga pwersa han kaaway ngan mga paramilitar nga grupo agud atuhan an BHB, ngan "puuhon" hi Ka Maria.

Ha mga panahon han pamahuway, nakuha hi Ka Maria hin mga litrato han kahusay han mga panalagsahon nga orkidya ngan bukad, nga napakita han kolor ha butnga han berde nga kagugub-an han mga ginerilya nga kampo.

Sugad han pag-agos han dugo han mga rebolusyunaryo nga bayani ha mga ugat ni Ka Maria, naagos yana an iya dugo ha mga ugat han bag-o nga henerasyon han mga kadre han Partido ngan mga Pula nga mangaraway. Determinado hira, kapareho ni Ka Maria hadto, nga igpadayon an gerra han katawhan tikang ha usa nga balitang tubtub ha masunod, tikadto ha hul-os nga kadaugan.

Mga kutlo tikang ha pasidungog han Komite Sentral han Partido kan Ka Maria Malaya, Pebrero 14, 2025. AB

Koresponsal

An ayat han pultaym nga kinabuhi ha rebolusyon

Syahan nga napukaw hi Loren, usa nga batan-on nga babaye, ha panahon han pandemya. Grabe an iya kangalas ha igin-imponer nga *lockdown* han rehimen Duterte nga nagligis ha mga importante nga panhitabo ha iya kinabuhi, sugad han pagmartsa ha pagtangpos tikang ha *senior* hayskul ngan selebrasyon han ika-18 katuig nga kaadlawan. Nawarayan hin trabaho an iya mga kag-anak, ngan namatayan an ira pamilya tungod kay waray hira igbarayad ha ospital.

"Imposible nga diri ako mapukaw hiton nga panahon," asoy niya. Nagbabad hiya ha *social media* ngan nakasubaybay ha mga post ni Chad Booc, usa nga aktibista nga magturutdo. Tikang ha mga *online* nga mga diskusyon, nareyalisar niya an importansya han pag-api ha mga panmasa nga organisasyon han mga batan-on sugad ha iya nga napukaw han dirudilain nga mga karukayaknon ha nasud.

"Nagin tambay (ako) ha Discord ngan iba pa nga *online* nga miting," estorya ni Loren. Pero ha luyo han iya interes, may mga higayon nga hinunong an pagpakiana niya hiunong ha mga sistema ha katilingban. Utro hiya nga napukaw han mabalitaan an makarimadima nga pagpatay kan Booc ngan iba pa nga ginkilala nga New Bataan 5.

"Tangis, kangalas ngan waray hunong nga pambabasol ha pasista nga rehimen an ginhimo ko bug-os nga adlaw han makumpirma an panhitabo kanra Teacher Chad," paghinundom niya. "Waray ko maakos nga lugaringan an kasubo ngan kangalas, kinadto ako ha kalsada, dara ngan gin-guguliat an panawagan nga hustisya nga nagin hinungdan kay ano napukaw ako ngan gumios."

Tikang hadto, waray na hiya mawara ha kalsada. Binalik hiya ha pagin estudyante han Pambansa Demokratikong Paaralan. Nagpartisipar hiya ha mga pakilat nga protesta.

Han mag-abre an mga eskoylahan, sinulod hiya ha usa nga unibersidad komo "iskolar han kaurupdan." Gin-atubang niya dinhi an isyu han hitaas nga kagarastuhan ha edukasyon ngan pagpasibaya han estado ha iya sektor. Tungod hini, nagpursige hiya nga mag-organisa ha ranggo han igkasi niya estudyante.

"Diri dali-dali nga ighahatag han mga aada ha poder an mga kaangayan ha kabatan-unan," pahayag niya. Napamatud-an niya ini han waray karawta an aplikasyon niya para ha pampinansya nga ayuda ha urhi nga tuig niya ha kolehiyo. "Ginkinahanglan ko pa ngani makimaluoy para maipadayon an pag-eskoyla o kun diri man 'makigkumpitensya' ha yukut-yukot nga estudyante nga naglalaum nga makasulod ha mga pampubliko nga unibersidad."

Ha luyo hini, ginpinsar pa gihapon niya nga makatangpos tungod kay usa katuig nala may diploma na hiya. Kundi nareyalisar liwat niya nga diri kinahanglan an diploma para bag-uhon an pakuri nga sistema ngan pyudal-patriyarkal nga katilingban nga doble nga nagpapakuri ha kabatan-unan nga kababayin-an sugad ha iya.

"Intremis ko ha mga kasama nga diri ko kinahanglan hin diploma ha kolehiyo kun 'nakatangpos man ako hin PADEPA' ngan dirudiretso nga nag-aaram han teorya ngan praktika,'' sering niya.

Ha iya eksperyensya, an pultaym nga kinabuhi ha kasyudaran nangangahulugan hin matag-adlaw nga pakigbisog ngan pagpili nga ungbawan an nakahiaraan nga burges nga kultura.

"Diri na ako naupod ha mga gimik han akon mga kasangkayan," estorya ni Loren nga hadto naayon nga gumamit hin *vape* ngan gumamit hin mga *app* ha *smartphone* para ha pangonsoylo. "Mas uhaw ako nga mahibaro han mga teorya ngan pag-aram han Marxismo-Leninismo-Maoismo ngan magtutdo han PADEPA, magpartisipar ha mga paggios ano man ini katemprano, integrasyon ha mga umhanan ngan pabrika ngan kumadto ha mga eskoylahan agud magpukaw, mag-organisa ngan magmobilisa."

May mga higayon nga karuyag na niya bumaya ha buruhaton. Agud ungbawan ini nga mga higayon, nakuha hiya hin mga leksyon kun tiunan-o ginreresolba han iba nga kasama an nasering nga mga kontradiksyon. Ginpipinsar niya an hilawig na nga gin-agian han rebolusyon, damo na an naghalad han kinabuhi. Ha luyo hini, damo gihapon an nagpapabilin bisan kun maaram hira nga diri na nira maaabutan an kadaugan. Hitaas an pagrespeto niya ha mga kasama nga ginpapasulong an nasyunal nga demokrasya para ha ira mga anak, apo, ngan an nahibilin nga hinumduman ngan amot han mga kasama nga martir.

"Makaarawod ha tag-organisa ha akon nga hi Teacher Chad nga usa ha mga yukut-yukot nga biktima han pasista nga rehimen," sering niya. "Diri ako perpekto nga aktibista ngan organisador, kundi diri ako mapapagal ngan maukoy nga mahibaro, magtutdo, magtul-id, umungbaw, maghigugma ngan makigbisog."

Yana nga tuig, utro nga naatubang hi Loren ha sismangan ha dalan han pakigbisog—kun magpapadayon nga pultaym ha kasyudaran, o mapakadto na ha kabaryuhan. AB

Koresponsal

Natikagrabe nga pagtalapas ha mga katungod han bata ha ilarum han rehimen Marcos

Ginpahimuwa ngan ginkundenar han Makabayang Kilusan ng Bagong Kababaihan (Makibaka) an pahayag hadin naglabay han rehimen Marcos nga poyde na tanggalon an Pilipinas ha listahan han ginmomonitor han UN Special Representative of the Secretary-General (SRSG) on Children and Armed Conflict o kabataan nga aada ha natad han armado nga sumpakiay. Sering han Makibaka, buwa an ginsesering ni Marcos nga nagin madinaugon an gubyerno hini ha pag-atubang ha mga karukayaknon han kabataan sugad han *child labor*, pandarahug kontra ha bata, *trafficking*, pagkatinong (*stunting*) ngan bisan pagsolbar ha kakurian nga gamot han gerra.

Ginsagdunan han Makibaka an UN-SRSG nga mas hilarum nga analisaron an mga ginpadangat nga report han rehimen Marcos. Sigon ha ira, mapan-uwat ngan usahan-nga-gapil ini nga mga report nga tuyo nga tahuban an dirudilain nga pandarahug ngan pagtalapas ha katungod han kabataan, han ira mga pamilya ngan mga komunidad, nga tungod ha natikagrabe nga kakurian naato ngan nakikiggerra. An reyalidad, diri "tag-undong" han mga proteksyon han kabataan an rehimen Marcos, lugod numero uno nga parupanalapas han ira mga katungod.

Ha report han Ang Bayan, diri mamenos ha 1,267 an kaso han mga pagtalapas ha mga tawhanon nga katungod diin nadadabi an kabataan tikang han lumingkod hi Ferdinand Marcos Jr hadton July 2022 tubtob Enero 28 yana nga tuig. Kaparte hini an mga kaso han pagpatay, pakyas nga pagpatay, pagsikmit, tortyur, iligal nga pangaresto ngan detensyon han mga menor de edad ngan kabataan. Biktima liwat hira hin panmomba, istraping, pwersahay nga pag-ebakwet, blokeyo ha pagkaon, pan-gigipit ngan panarhug ngan okupasyon militar. Ini ngatanan talapas ha internasyunal nga makatawo nga balaud, ngan ha ispesyal nga mga proteksyon ha kabataan, ngan mga puya ngan ira mga napasuso nga iroy.

Napulo nga bata an waray kaluoy nga ginpatay han mga sundalo han AFP ngan ginpagawas nga napatay ha mga engkwentro giutan hini ngan mga yunit han Bagong Hukbong Bayan (BHB). Kaupod dinhi an 9-anyos nga hi Kylene Casao ha Batangas, 17-anyos nga hi Argie Salvador ha Camarines Norte ngan an 16-anyos nga hi Eusibio Cranzo (Kuni Cuba) ha Sultan Kudarat. Ha Negros, ginmasaker han 94th IB an pamilya Fausto, kaupod an 11-anyos nga hi Raben ngan 15-anyos nga hi Ben, sugad liwat ha pagpatay hini ha 16-anyos nga hi Everly Kee, kaupod an iya 5-kabulan nga burod nga iroy.

Ha Masbate, waray kaluoy nga ginpatay han mga sundalo an 17-anyos nga hi Carling Belan ngan an 14-anyos nga hi JP Osabel ha magkabulag nga panhitabo. Ngaduha hira gintahapan nga mga Pula nga mangaraway han mga sundalo. Ha Samar, duha nga bata an basta na la ginpusil han mga berdugo han 73rd IB han mahiabutan nira ini ha guba. Ha Samar pa gihapon, magkaupod nga ginpatay han mga berdugo nga 63rd IB hi Ronnie Obiado ngan an iya 2-anyos nga pangidaron nga apo nga hi Intoy. Ha Oriental Mindoro, usa nga puya han pamilya Inyab an ginpatay samtang naghihimo hin pankombat nga operasyon an mga berdugo nga sundalo. Hini ngatanan nga mga kaso, pauru-utro nga ginpahimuwa han mga pamilya, kasangkayan ngan taghimaryo an buwa han AFP nga may koneksyon ha BHB an mga biktima.

Treynta nga bata an biktima han pagsikmit, gin-atentar nga pagsikmit ngan iligal nga detensyon. Lima ha ira mga puya. Usa hini hi Baby Rhea, anak han mga Pula nga mangaraway, nga ginkidnap han 47th IB agud pwersahon nga sumurender an iya mga kag-anak. Sugadman an katuyuanan han mga berdugo ha pagkidnap kan Baby Marx ha Negros. Ha Samar, duha nga puya an sikreto nga ginpriso ha kampo han 8th ID kaupod an ira mga iroy agud pasurenderon an ira mga amay nga gintatahapan nga mangaraway. Samtang, gin-atentaran kundi napugngan han taghimaryo an pagkidnap han mga sundalo ha usa nga puya kahuman nira iligal nga arestuhon an iroy ha Masbate. Ha Samar pa gihapon, pito nga menor de edad an gindakop ngan ginhimo nga "hostage" ha sakob han kampo militar agud gamiton nga paon ha ira mga kag-anak nga gintatahapan nga mga mangaraway.

Diri talwas an kabataan ha tortyur ha kamot han mga sundalo. Ha Samar, kaupod nga iginbulad ha adlaw an duha nga menor de edad nga anak ni Tipano Rotamula kahuman hiya tahapan han mga sundalo nga dabi ha usa nga ambus han BHB. Ha Surigao, ginkastigo an duha nga bata nga hira Archie ngan Dennis, kaupod an iba pa nga membro han pamilya Montenegro, tungod ha pagtahap nga nasuporta hira ha rebolusyunaryo nga kagiusan.

Yukut-yukot nga bata an nahiagum hin troma (ugmad) ngan kahadlok dara han waray wantas nga panmomba, pangistraping ngan panganyon ha Samar, Negros, Ilocos, Agusan, Cagayan, Aurora, Kalinga, Bukidnon, Abra, Iloilo, Camarines Sur, Quezon, Surigao, Nueva Ecija ngan Mindoro. Gamit an pinakabag-o ngan pinakahaytek nga mga pan-gerra nga

Sundan ha paypay 7

87th IB, berdugo han Samar

Dirudiretso an pagsabrag hin terorismo han 87th IB ha mga bungto han Samar. Pinakaurhi nga krimen hini an pagpusil ngan pagpatay han mga berdugo nga sundalo hini ha mag-amay nga parag-uma ha Sto. Niño, Paranas, Samar hadton Pebrero 5. Sugad han iba nga kaso, ginpagawas nira nga mga Pula nga mangaraway han Bagong Hukbong Bayan an duha agud tahuban an ira krimen ngan baratunon ha internasyunal nga makatawo nga balaud.

Tikadto an mag-amay nga hira Renato ngan Reymark Gabac ha ira umhanan alas-8 han aga agud panginanuon an ira karabaw han igkahitapo han mga sundalo. Estorya han mga residente, naalahan han mga sundalo nga mga Pula nga mangaraway an duha kasunod han usa nga agway hadton 4:20 han kaagahon ha hirayo nga parte han tubtuban han Barangay Santo Niño ngan Barangay Maylobe.

Binalik pa la hi Renato ha Samar tikang ha pag-ukoy hin pira kapanahon ha Manila. Ginikan hiya ha isla tungod kay diri nahunong an 87th IB ha panmirit ha iya nga magserbe nga aset-paniktik ha ira barangay kontra ha hukbo han katawhan.

"Waray kaawod nira nga ginhahambog an ira kadaugan bisan kun klaro kaupay ha litrato nga hira mismo an nagkuha nga sundang la an dara han mag-amay," pahayag han BHB-Western Samar. Ginbaduan pa kunuhay han mga sundalo ngan ginliwnan an sul-ot nga panapton han mag-amay nga sigon ha mga taga-barangay diri asya an ira bado han gumikan ha ira balay.

Hirayo ha lugar han mga Gabac an lugar han agway, sigon ha BHB-Western Samar. Gintuyo nga patayon an duha ha kangalas han mga sundalo tungod ha susrunod nira nga kapakyasan ha serye han pag-atake ngan engkwentro ha mga yunit han BHB ha syahan nga semana han Pebrero.

Ha report han yunit, napakyas an usa kakumpanya han 82nd DRC nga lipulon an usa nga grupo o tim han BHB ha Barangay Calapi, Motiong hadton Pebrebo 1. Sering han BHB-Western Samar, epektibo nga nakagdepensa an mga Pula nga mangaraway diin usa nga opisyal han DRC an napatay samtang talwas nga nakaatras ngan waray kaswalti an tim.

Talwas liwat nga nakaatras an yunit han BHB-Western Samar ha nahitabo nga engkwentro hadton Pebrero 5. Ha kasina ngan kangalas han militar, nagbuhi ini hin 17 nga mortar ha tuyaw nga katuyuanan nga maigo an yunit han BHB.

Diri ini an syahan nga higayon nga ginpurungyutan han 87th IB an mga bungto han Samar. Hadton Septyembre 2023, usa kasemana hini nga ginbomba an mga barangay ha San Nicolas ngan Aguingayan ha San Jose de Buan nga nagdurot hin perwisyo ha mga residente. Kadungan han terorismo an pagdiri ha mga parag-uma nga kumadto ha ira mga umhanan. Bisan an mga eskoylahan napiritan nga magserra tungod hini. Sigon ha mga taghimaryo, mas maupay pa an ira kamutangan kung naatake an mga mananap ngan yatot, tungod kay bisan guti may naaani hira. Kundi kun an 87th IB an umatake, grabe nga kagutom an ira gin-aaguman.

Usa pa nga panmomba an iginreport han mga residente ha Sityo San Pedro, Barangay 3, San Jose de Buan, Samar hadton Hulyo 2024. Bulos-atake ini han militar kahuman mamatayan hin usa nga sundalo ha operasyon haras han BHB-Western Samar. Tungod ha panganyon ngan ha gin-imponer nga restriksyon han militar, kadam-an ha mga parag-uma diri nakakatukad ngadto ha ira mga kaingin. An iba naduso nga mag-ebakwet ha kahadlok nga maigo han mga bomba. Labot ha panganyon, nangangawat liwat hin mga hayop ngan pagkaon an mga sundalo tikang ha mga parag-uma.

Ha kagrabihon han gindurot nga perwisyo han 87th IB, nagkaurusa an mga residente han nasering nga sityo agud ig-insister an pagpaiwas ha mga sundalo nga nagkakampo ha ira lugar.

Nagpaabot hin pagduyog ha kasubo an BHB-Western Samar ha mga kaurupdan han mag-amay nga Gabac ngan iba pa nga biktima han 87th IB. Nagsaad ini nga maabot an panahon nga pagbabaydon han rebolusyunaryo nga kagiusan an kriminal nga 87th IB ha ira makarimadima nga krimen kontra ha katawhan. AB

Tikang ha paypay 6

edro, howitser, ngan *drone*, ginlalasurbo hin panmomba an mga sibilyan nga komunidad han mga katutubo ngan parag-uma. Apektado bisan an pag-eskoyla han kabataan tungod kay napipiritan an mga lokal nga gubyerno nga isuspendi an klase ha mga lugar kun diin sagunson an panmomba ngan militarisasyon.

Diri talwas an kabataan ha mga komunidad han parag-uma nga pirmihan aada ha peligro han pag-atake han mga maton han parupanlupot hin tuna, kabakyang an pulis ngan militar. Kaupod dinhi an kabataan ha Hacienda Yulo, Lupang Ramos, mga umhanan ha Bulacan ngan damo pa nga iba.

Diri liwat talwas an kabataan ha mga komunidad han mga trabahador ngan baga-trabahador ha kasyudaran ha magkalain-lain nga porma hin panhadlok, pagsikmit ngan pagpatay. Ha listahan han AB, diri mamenos ha tulo nga komunidad an nahiagum hin madarahug nga mga demolisyon. Usa hini an demolisyon ha Quezon City agud tagan dalan an konstruksyon han *parking lot* han pampubliko nga ospital nga pambata nga nagresulta ha pagkaturog han mga puya ngan bata ha kalsada.

Tigaman an samwak nga mga pagtalapas ha tawhanon nga katungod han kabataan, ngan ha katawhan ha kabug-usan, nga dirudiretso an mapanmuypoy nga kampanya han rehimen ha ngaran han pagperdi ha rebolusyunaryo nga kagiusan labina ha kabaryuhan. AB

Waray hunong nga kamadarahug han 62nd IB ha Negros

Ginsikmit ngan tuyo nga ginpatay han mga sundalo han 62nd IB an parag-uma nga hi Rolito Tanillo ha Barangay Tala-on, La Libertad, Negros Oriental hadton Pebrero 10, alas-7 han gab-i. Sigon ha report, ginkuha hiya han mga sundalo tikang ha iya balay, gindara ha iba nga lugar agud patayon.

Ginpagawas han mga sundalo nga napatay hiya ha engkwentro ha Bagong Hukbong Bayan (BHB). Waray wantas hira nga nagpinabuto para ha buwa nga araway. Nagdurot ini han sobra nga kahadlok ha taghimaryo.

Pira kaadlaw antes an pagpatay, iligal nga nangaresto an 62nd IB han mga sibilyan hadton Enero 29 ngan 31 ha Central Negros.

Ha Barangay Linantuyan, Guihulngan City, Negros Oriental, ginaresto ha diri klaro nga basaranan an 70-anyos nga hi Naring Remasog. Hasta yana, diri pa maseguro han pamilya kun diin gindara han mga sundalo an biktima ngan kun ano an iya kamutangan.

Ha Barangay Santol, Binalbagan, Negros Occidental, gin-aresto hi Bobet Carillo hadton Enero 29. Ginpaukad han tuna ilarum han iya balay an iya asawa ngan anak agud hanapon kuno didto an gintago nga armas ni Carillo. Labot pa, piniritay nga ginpagiya ha pankombat nga operasyon hi Carillo ha magsarapit nga mga bungto hirani ha Binalbagan.

Hadton Pebrero 18, iginreport han mga residente han Hacienda Tres Hermanos ha Barangay Luna, Cadiz City an pagtambak han mga Scout Ranger tikang ha 79th IB ha ira komunidad. Ginsulod nira an balay han tsirman han asosasyon ngan iginpailarum hiya ha interogasyon.

Pan-gigipit. Ha Cordillera, ginsalawdan hin reklamo nga pagtalapas ha "terrorism financing" an tagapagyakan han Kilusang Mayo Uno-Cordillera nga hi Mike Cabangon. Hadton Pebrero 15, nakakarawat hi Cabangon han usa nga reklamo nga iginsalawad han pulis kontra ha iya para ha duha nga insidente kuno han pagtalapas ha "terrorism financing."

Hi Cabangon an ika-12 nga progresibo nga indibidwal ha Northern Luzon nga ginsalawdan han hinimu-himo nga reklamo kasumpay han "terrorism financing."

Ha Iloilo, iginreport han Anakbayan-West Visayas State University (WVSU) an pagkumpronta hini ha usa nga kaapi han Student Intelligence Network (SIN) ha ilarum han Reserve Officer Training Corps (ROTC) nga napostura nga estudyante han unibersidad ngan naniktik ha ira organisasyon. Gin-ako han nasering nga indibidwal an iya ginhimo nga paniniktik kontra ha mga kaapi han Anakbayan-WVSU subay ha mando ha iya ha ROTC.

Kawaray-pulos, kahakog, nagpapagrabe han epekto han *shear line*

MAHUGOT NGA GINKUNDENA han People Surge, alyansa han mga nakatalwas ha kalamidad, an kawaray-pulos han rehimen Marcos nga tagan-proteksyon an mga bulnerable nga komunidad ha panahon han mga bagyo ngan pag-uran nga dara han *shear line*. Ginsukna liwat hini an pagpabor han rehimen ha mapanhibang nga mga proyekto ngan operasyon han mina, kwari ngan kumbersyon han tuna nga nagpapagrabe ha mga destroso han pag-apo ngan pag-uran. Igin-insister hini nga kinahanglan tagan hustisya ngan bayad-danyos an mga nakatalwas ha mga kalamidad ngan paundangon an nasering nga mga mapanhibang nga operasyon.

Tikang Enero, bug-os nga mga barangay ha Samar, Davao, mga rehiyon han Camarines, Cagayan ngan iba pa nga mga prubinsya an gin-apo tungod ha maiha ngan makusog nga pag-uran nga dara han *shear line*. An *shear line* amo an pagturupo han magkaiba nga kadagmiton, direksyon ngan temperatura han hangin nga nagreresulta ha pag-uran.

Diri pala maiha, gin-apo han uuran an mga barangay ha mga rehiyon ng Calabarzon, Western Visayas ngan Central Visayas, nga nagdurot hin destroso ha 850,000 nga indibidwal. Kalakip ha mga nahibalita an grabe nga pag-apo ha Puerto Princesa City ngan iba pa nga bungto ha Palawan, diin lima an namatay.

Kulang gud an igindistribwer han estado nga ₱65 kamilyon nga bulig itanding ha kadakuon han destroso, sigon ha grupo. Ini nga guti ura-ura nga balor, diri makaakos nga utro nga itindog an mga balay, ibalik an mga nawara nga paninanum, o solbaron an troma (ugmad) nga igindurot ha aton mga komunidad.

Panawagan han alyansa nga magkamayda hin kumprehensibo nga pankalamidad nga plano agud tagan prayoridad an pinakabulnerable nga mga lugar ngan mga programa para ha pakabuhian an mga apektado nga mga komunidad. Kinahanglan liwat papagbatunon an mga lokal ngan nasyunal nga upisyal nga pakyas nga panalipdan an ira katawhan tungod kay an ira pagpasibaya nagpagrabe ha epekto han kalamidad.

HA DAGMIT NGA PULONG

4,000

nga tonelada han **sibuyas** an gintuyangan nga ig-*import* ha panahon han anihan. Iginkukunsidera ini han mga parag-uma nga pagsabotahe ni Marcos ha lokal nga produksyon han sibuyas.

17%

iginluros han palitan han **humay** hadton Pebrero kahuman bumuylo an importasyon han bugas hadton 2024. Pinakahimubo an palitan ha Calabarzon, ha abereyds nga ₱17.4/kilo igtanding ha nasyunal nga abereyds nga ₱20.70/kilo.

Taramdan: Philippine Statistics Authority

₱4B

pondo han **USAID** nga nakaalutaga para ha maka-US nga organisasyon ngan institusyon ha Pilipinas nga iginsuspinde ni US Pres. Donald Trump hin 90 kaadlaw.

1 Beechcraft King Air 300

pan-espiya nga edro han US nga binagsak ha Ampatuan, Maguindanao del Sur hadton Pebrero 6, hirayo ha ginsesering nga "hotspot" han sumpakiay han Pilipinas ha China, nga iginpapasangil han US ha presensya hini ha nasud.

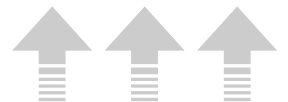
7,210

patay na nga sundalo

an padayon nga "nakarawat" hin pensyon nga maabot ₱615 kamilyon hadton 2023.

Taramdan: Commission on Audit

714%

igin-umento han presyo han *diesel* tikang han ipatuman an Oil Deregulation Law hadton Marso 1998 tubtub Enero 2025 o 27 katuig, samtang 563% naman an igin-umento han presyo han gasolina ha pareho nga panahon.

Taramdan: Paaralang Medardo Roda han Piston

62%

han tawuhan han 126 nga makatawo ngan sibiko nga organisasyon an nagreport nga na-*redtag* hadton nakalabay nga tuig, 57% ha ira an iginpailarum ha pisikal nga nga sarbeylans ngan 17% an naatubang ha kaso nga "terrorism financing" komo porma han pan-gigipit ngan panhadlok han estado agud pwersahon hira nga umundang ha ira pagkamatinambuligon.

Taramdan: Council of People's Development and Governance/National Union of People's Lawyers

55%

86 ha 115 nga rehistrado ha *party-list* nga eleksyon mga partido han pampulitika nga dinastiya, dagko nga negosyo ngan militar o pulis; naatubang ha mga kaso han korapsyon, mayda diri matatapuran nga adbokasiya o diri ngani waray iginsasapubliko nga sadang nga impormasyon.

Taramdan: Kontra Daya

Protesta kontra paghitaas han matrikula ha Panay. Nagprotesta an mga estudyate tikang ha magkalain-lain nga pribado nga unibersidad hadton Pebrero 14 agud tipahan an namamangpangan nga paghitaas han matrikula ngan iba pa nga kabaraydan. An protesta ginpangunahan han Kabataan Partylist-Panay.

Mga protesta kontra taranggalay ha Cebu. Naglansar han piket an mga grupo han trabahador ngan kaapi han Makabayan Coalition hadton Pebrero 13 agud iprotesta an natikagrabe nga taranggalay ngan kontraktwalisasyon ha prubinsya. Antes hini, naghimo hin protesta an mga trabahador han Coca-Cola Cebu ha atubangan han planta hini ha Mandaue hadton Pebrero 10, ha adlaw nga gintanggal han kompaniya an 200 nga trabahador.

Sayaw kontra ha pasismo. Ginpangunahan han Gabriela an kada tuig nga pagsayaw para igselebrar an One Billion Rising (OBR) ha Mendiola ha Manila hadton Pebrero 14. Yana nga tuig, nakapokus an kampanya han OBR ha pag-ato ha pasismo ha magkalain-lain nga parte han kalibutan, kalakip an mga gerra nga ginpangunahan ngan ginsulsulan han US ngan pasismo han mga estado nga ginpondohan han US.

Bugas la an nagmamahal. Kinadto an mga parag-uma nga nagtikang pa ha Bulacan, Rizal, Laguna ngan Tarlac ha atubangan han Department of Agriculture agud utro nga ipanawagan an pagbasura ha Rice Liberalization Law, nga ginsabalaud hadton Pebrero 14, 2018.

Antiqueño kontra-mina. Iginlansar han gatus-gatos nga Antiqueño an koalisyon nga AMLIG Antique Alliance hadton Pebrero 11 agud atuhan an nahibalita nga pagdeklara han estado ha 3,715-kaektarya nga katunaan ha masobra 16 nga barangay ha Patnongon, San Remigio, Valderrama ngan Sibalom ha Antique komo mga lugar han pagmina.

5-katuig nga prangkisa han dyip, ibalik. Nagtirok ha atubangan han LTFRB an mga kaapi han Piston hadton Pebrero 10 agud ig-insister an pagpabalik ha 5-katuig nga indibidwal nga prangkisa ha mga drayber ngan opereytor. Nagsubmiter liwat hira hin petisyon nga mayda pirma han masobra 30 nga organisasyon han mga drayber han dyip para hini.

Tanggalon an buhis ha lana. Nagprotesta an Piston ngan iba pa nga demokratiko nga grupo ha atubangan han Petron Philcoa ha Quezon City hadton Pebrero 10, ika-27 nga anibersaryo han Oil Deregulation Law. Gintugutan hini nga balaud an waray hunong nga paghitaas han presyo han lana. Panawagan nira an pagtanggal ha VAT ngan *excise tax* ha mga produkto nga petrolyo nga ngaduha pabug-at ha mga drayber ngan komyuter.

"Assumption of Jurisdiction" han DOLE ha welga ha Nexperia, instrumento han kapitalista

IGINBUKSAS HAN Department of Labor and Employment (DOLE) an pagin maka-kapitalista han magpagwas ini han kamanduan nga "assumption of jurisdiction" o AJ hadton Pebrero 5 ha pakigbisog han mga trabahador ngan unyon ha Nexperia Philippines Inc. Pinaagi han AJ, epektibo nga igindiri han DOLE an plano nga welga nga igin-aandam han mga trabahador ha pangunguna han Nexperia Philippines Inc Workers' Union-National Federation of Labor Unions-Kilusang Mayo Uno (NPIWU-NAFLU-KMU).

Usa nga kamanduan an AJ nga igin-gagawas han sekretaryo han DOLE ha mga sumpakiay ha pagtrabaho ha mga industriya nga gin-ngaranan hini nga "importante ha nasyunal nga interes." Otomatiko nga ginpupugngan hini an anuman nga welga o *lockout*, ngan oobligahon nga ha gilayon bumalik ha trabaho an mga trabahador ngan ipadayon an operasyon han kompaniya. Gamit an AJ, poyde pagiuson han DOLE an mga pulis ngan militar agud puypuyon an mga trabahador nga diri masugot hini nga kamanduan.

Susrunod nga mga piket ngan rali an ginhimo han NPIWU hadin Pebrero agud suknaon an AJ. Guliat nira nga dagmit nga ibasura an AJ ngan batunon han Nexperia an maiha na nga demanda han mga trabahador dinhi. Mahinunumduman nga binoto an mayoriya han mga kaapi han NPIWU-NAFLU-KMU hadton Disyembre 20, 2024 agud ilansar an welga kahuman han usa katuig nga pagdelatar han kompaniya ha negosasyon ngan *deadlock* ha erestorya para ha bag-o nga *collective bargaining agreement* (CBA). Pag-ato liwat nira ini ha iligal nga taranggalay ngan pagtanggal ha trabaho ha upat nga upisyal han unyon kaupod an presidente hini hadton Disyembre 17, 2024.

Sigon ha Center for Trade Union and Human Rights (Philippines), talapas an AJ ha katungod han mga trabahador ha pakignegosasyon ha CBA ngan katungod nga magwelga. Mayda na desisyon an International Labour Organization Committee of Experts on the Application of Conventions (ILO CEACR) nga natalapas ha ILO Conventions 87 ngan 98 an AJ ha katungod ha kolektibo nga pakigtawaray ngan katungod nga magwelga.

Kaparte an Nexperia han usa nga multinasyunal nga kompaniya nga naghihimo hin mga *semiconductor chip* nga gin-gagamit ha mga sarakyan, mga *cellphone*, ngan iba pa. Kalakip ha mga kliyente hini an Bosch, Continental, Denzo, Huawei, Neltz, Tesla, Xiaomi ngan Samsung.

Ha presente, nakakahimo an Nexperia Philippines hin pito kamilyon nga *chip* kada adlaw. Kaparte ini han masobra 90 kabilyon nga *semiconductor chip* nga nahihimo han bug-os nga kompaniya kada tuig. Hadin Pebrero, nagreport an kompaniya hin kabug-usan nga kita nga $12.61 kabilyon para ha 2024.

An Nexperia an hadto anay Phillips Semiconductors, usa ha pinakadako nga kompaniya han *semiconductor* nga nakabase ha The Netherlands. Iginbaligya ini han mga tag-iya nga Dutch ha mga mamuruhunan nga Amerikano hadton 2016 ngan nagin NXP Semiconductors. Hadton 2017, napalit ini han WingTech, usa nga kompaniya nga Chinese nga may parte nga gintatag-iyahan han estado han China. Mayda ini mayor nga mga upisina ha The Netherlands ngan China.